

PAMATSKOLĒNI UN VIDUSSKOLĒNI

Pašvadīta mācīšanās nav tas pats, kas mācīties patstāvīgi. Patstāvīga mācīšanās nozīmē to, ka tu izpildi citu cilvēku, piemēram, skolotāju vai vecāku norādes par to, kas un kā darāms, lai kaut ko iemācītos. Savukārt pašvadītā mācību procesā tu esi līdzvērtīgs partneris, kurš pats izvirza mācīšanās mērķus, pats veido mācīšanās plānu un uzņemas atbildību par tā izpildi, kā arī noslēgumā izvērtē sasniegto rezultātu, lai mācītos no iegūtās pieredzes.

Pašvadīta mācīšanās var sagādāt izaicinājumus, arī tad, ja mācības ikdienā tev padodas viegli un nesagādā grūtības. Tomēr šo prasmi ir ļoti svarīgi apgūt, jo skola tevi nevar sagatavot visām dzīves situācijām, tāpēc tavi panākumi nereti būs atkarīgi tieši no tā, cik prasmīgi un atbildīgi tu mācēsi mācīties.

SKOLĒN! LAIKS SEVĪ ATTĪSTĪT PAŠVADĪTAS MĀCĪŠANĀS PRASMES!

PLĀNOJU!

- ▶ KO ES VĒLOS PAVEIKT?
- ▶ KAS MAN JĀDARA, LAI PAVEIKTU IECERĒTO?
- ▶ KĀDA PALĪDZĪBA MAN BŪS NEPIECIEŠAMA UN KUR ES TO MEKLĒŠU?

DARU!

- ▶ KAS LIECINA, KA VIRZOS UZ MĒRĶI?
- ▶ KĀ ES JŪTOS, PILDOT UZDEVUMU?
- ▶ KO ES UZDEVUMĀ VARĒTU UZLABOT?

NOVĒRTĒJU!

- ▶ KAS LIECINA, KA SASNIEDZU MĒRĶI?
- ▶ KAS PALĪDZĒJA UN KAS TRAUČĒJA DARBA PROCESĀ?
- ▶ VAI PRIECĀJOS PAR SASNIEGTO REZULTĀTU? KĀPĒC?

PLĀNOŠANA

Viens no svarīgākajiem pašvadītas mācīšanās elementiem ir plānošana, kas ietver jautājumus, kuru atbildes palīdzēs noformulēt mērķi un izstrādāt plānu tā sasniegšanai.

Sākumā jānoskaidro, ko tieši tu vēlies iemācīties.

Mēģini noformulēt jautājumu, kura atbildi tu meklē! Tas tevi motivēs un palīdzēs nenovirzīties no mērķa. Ja tev pašam ir grūti izdomāt šo jautājumu, lūdz palīdzību citiem cilvēkiem, izpēti tev pieejamos informācijas avotus un izmēģini dažādus risinājumus!

Pirms ķeries pie darba, pārdomā dažādus variantus.

Kā uzdevums būtu veicams un kāds būtu galarezultāts – izvēlies to variantu, kas tev pašam šķiet piemērotākais.

Lai apgūtu video montāžu, es varu:

- iet uz speciāliem kursiem – tad rezultāts būs ļoti labs, bet tas ir dārgi un vakari man ir aizņemti;
- pajautāt klasesbiedriem, lai viņi iemāca, bet neviens to neprot pietiekami labā līmenī, tāpēc rezultāts varētu nesanākt tik labs kā vēlos.
- izmantojot pašmācības video, kas ir pieejami YouTube vidē, bet tas prasīs lielu pacietību un pašdisciplīnu.

Es gribu apgūt video montāžas pamatus.

Kāpēc es to vēlos?

Tāpēc, ka man ir daudz interesantu ideju video klipiem, bet šobrīd es nevaru tās realizēt.

Jautājums, kura atbildi es meklēšu:

Kā samontēt video, kurā apvienots teksts, atsevišķi ierakstīta skaņa, video un fotogrāfiju kolāžas princips?

Es izvēlēšos C variantu, jo tas ir reālākais un ļaus ietaupīt finanses. Turklāt tā būs iespēja trenēt pacietību un pašdisciplīnu.

Izveido sarakstu ar konkrētām prasmēm un zināšanām, kas tev būtu nepieciešamas, lai paveiktu uzdevumu.

Noskaidro, kā tu vari apgūt to, kā tev šobrīd trūkst – te palīdzēs informācijas avoti un sarunas ar cilvēkiem, kuri ir veikuši līdzīgus uzdevumus.

Es jau protu:

1) sameklēt mācību video YouTube kanālos;

2) ierakstīt skaņu mobilā telefona diktofonā;

3) apstrādāt video un audio failus, izmantojot mobilajā telefonā pieejamās programmas.

Novērtē savas iespējas, izmantojot SVID analīzi – nosaki savas stiprās puses, vājās puses, draudus un iespējas.

Manas **STIPRĀS** puses:

protu labi strādāt ar datoru;

ir pieredze video un audio failu apstrādē.

Manas **VĀJĀS** puses:

trūkst pacietības ilgstoši veikt uzdevumu.

Manas **IESPĒJAS**:

kļūt atpazīstamam ar saviem video darbiem.

Man vēl ir jāiemācās:

1) savienot video un audio failus, izmantojot datorprogrammu, piemēram, MovieMaker;

2) pievienot tekstu uzņemtajiem video failiem;

3) lejupielādēt apstrādātos video failus datorā.

Kādas darbības man ir jāveic? Kādos alternatīvos veidos tās ir paveicams?

Izveido veicamo darbību sarakstu un izvērtē, kuras no tām ir pašas svarīgākās, kuras – sekundāras, un bez kurām varētu iztikt. Lai izvēlētos labāko risinājumu, sameklē dažādus piemērus, kā citi ir veikuši līdzīgus uzdevumus, un izvēlies sev tīkamāko variantu. Lai efektīvāk plānotu laiku, atzīmē tās darbības, kas būs vieglāk paveicamas, un tās, kuru īstenošana prasīs vairāk laika un resursu.

Lai sasniegtu mērķi, man ir:

1. jāsameklē un jānoskatās YouTube pamācības, kā dažādos veidos var veikt video montēšanu;
2. jāizpēta pieejamās video montāžas programmas un jāiegādājas tā, kuru vēlos izmantot;
3. jāieplāno konkrēts laiks katru nedēļu, kad es mācīšos video montēšanu.

Kādi resursi un palīdzība man būs nepieciešami? Kur un kā es varēšu tos iegūt?

Izveido sarakstu ar nepieciešamajiem materiāliem un atzīmē, kas tev ir pieejams un kas vēl jāsigādā. Vari izveidot arī laika plānu, kur norādi precīzu laiku, ko atvēlēsi katrai darbībai. Tas tev palīdzēs sekot līdzi, vai iekļaujies savā plānā. Ja zini, ka uzdevums būs jāveic ar citiem dalībniekiem, atzīmē, kuras darbības varēsi paveikt viens pats un kur būs nepieciešama palīdzība.

Rezultāta sasniegšanai man būs nepieciešams:

dators, uz kura varu veikt video apstrādi;

viedtālrunis, ko varu saslēgt ar datoru;

izvēlētā video montāžas programma;

nauda montāžas programmas iegādei;

interneta pieslēgums, lai skatītos YouTube pamācības;

vismaz divi brīvi vakari katru nedēļu.

Kā es noteikšu, ka mērķi esmu sasniedzis? Kādi ir kvalitatīva snieguma kritēriji?

Izpēti gatavus risinājumu piemērus un izveido kritēriju sarakstu, kādiem, tavuprāt, atbilst izcils sniegums. Vari sameklēt jau gatavu kritēriju aprakstus, ko izmantojuši citi līdzīgos uzdevumos. Ja pietrūkst ideju, pajautā citiem iesaistītajiem, kāds ir viņu viedoklis par tavu ieceri, un kādi kritēriji palīdzētu novērtēt labu rezultātu.

Es zināšu, ka esmu apguvis video montēšanu, ja:

pratīšu apstrādāt video un audio failus;

pratīšu savienot video un audio failus;

pratīšu lejupielādēt un saglabāt izveidotos video;

varēšu citiem parādīt un iemācīt, kā var veikt video montāžu izvēlētajā programmā.

UZRAUDZĪŠANA

Lai sasniegtu mērķi, ir svarīgi uzraudzīt, kā tev veicas ar uzdevumiem, jo nepieciešamības gadījumā tu vari mainīt sākotnējo plānu.

KAS MAN JĀDARA?	PIEMĒRS
1. Kas liecina, ka virzos uz mērķi? Vai paveiktais atbilst izvirzītajiem kritērijiem?	
Salīdzini sākotnējo plānu ar to, kā tev veicas konkrētajā brīdī . Tas ļaus savlaicīgi pamanīt nobīdes no plāna vai laika grafika. Pirms plāna īstenošanas padomā, kuros brīžos un kādā veidā tu izvērtēsi, vai virzies uz rezultātu, un kā rīkosies, ja kaut kas no iecerēs netiks īstenots.	Es izveidoju kalendāru, kur ierakstu, kad es plānoju izpildīt katru uzdevumu. Tā man ir vienkāršāk sekot līdzi, kuras darbības ir paveiktas un kas no plānotā vēl ir darāms.

Ik pēc divām nedēļām es parādu draugiem vai ģimenes locekļiem, ko jaunu esmu apguvis, lai viņi palīdzētu novērtēt manu progresu.

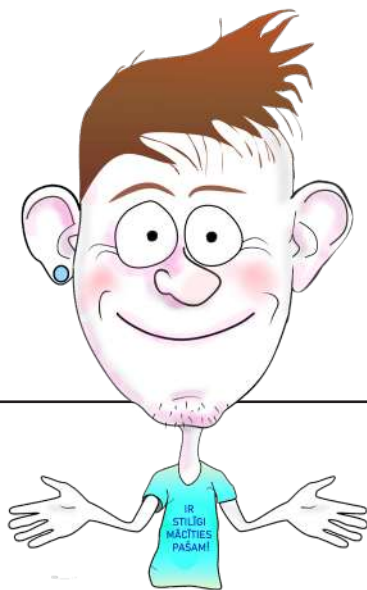
KAS MAN JĀDARA?

PIEMĒRS

2. Ko es iemācos, veicot katru uzdevumu, un kā man tas palīdz īstenot ieceri?

Atgriezies pie veicamo uzdevumu saraksta un pie katra uzdevuma pieraksti, kādas zināšanas un prasmes tu iegūsi, to veicot.

Ja nevari izdomāt, ko tu iemācies, pajautāt citiem!
Ja par kādu no darbībām tev nav atbildes, kāpēc tā ir vajadzīga, pārdomā, vai tā ir atstājama sākotnējā plānā. Varbūt bez tās veikšanas iespējams iztikt?

Lai sasniegtu mērķi, man ir:

1) **jāsameklē un jānoskatās** pamācības YouTube, kā dažādos veidos var veikt video montēšanu.

Šādi es varu salīdzināt, kā notiek video apstrāde dažādās programmās un izvēlēties piemērotāko. Tāpat es varu uzlabot angļu valodas zināšanas.

2) **Jāizpēta** pieejamās video montāžas programmas un jāiegādājas tā, kuru vēlos izmantot.

Šādi es mācos salīdzināt piedāvājumus un izveidot kritērijus, pēc kuriem veikt izvēli, piemēram, cena, funkcionalitāte, atsauksmes u.c.

3) **Jāieplāno** konkrēts laiks katru nedēļu, kad es mācīšos video montēšanu.

Šādi es nevarēšu aizbildināties, ka neapguvu paveikt plānoto, jo pietrūka laika. Precīzs dienas vai nedēļas plāns mobilizēs mani regulāram mācību darbam.

Kas man jāmaina vai jāpapildina plānā, lai paveiktu iecerēto?

Regulāri plānā atzīmē, kuras no darbībām jau esi paveicis un kas ir nākamais neatliekamais uzdevums!

Paveikto darbu salīdzināšana ar iecerēto ļaus savlaicīgi pamanīt, vai neesi veicis nevajadzīgas darbības.

Tas palīdzēs labāk izmantot atlikušo laiku un resursus.

Pēc katras mācīšanās reizes izveidotajā veicamo uzdevumu sarakstā es ar “+” atzīmēju tos uzdevumus, ko esmu jau paveicis, un ar “-” tos, kas man vēl ir jāpaveic.

Pēc tam es pierakstu, kāds ir nākamās mācīšanās reizes uzdevums un norādu konkrētu termiņu, līdz kuram es to paveikšu.

Mācīšanās laikā vari papildināt sākotnējo plānu ar papildu uzdevumiem. Ja tev ir pieejams jau gatavs paraugs, piem., uzdevuma risinājums, salīdzini to ar savu paveikto, lai secinātu, vai esi ievērojis kritērijus un strādājis atbilstoši iecerei.

Dažas video pamācības YouTube man šķiet sarežģītas, tāpēc man ir nepieciešams sameklēt cilvēku, kurš jau prot montēt video un būtu gatavs man palīdzēt. Tas dos iespēju iegūt atbildes uz jautājumiem, kas man ir palikuši neskaidri.

Kā es jūtos uzdevuma veikšanas laikā? Kas būtu jādara, lai es justos labāk?

Emocijas ir saistītas ar to, kā mācāmies, tāpēc ir **svarīgi novērtēt, kā tu jūties, veicot uzdevumus, un kāds ir iespējamais skaidrojums šādām emocijām**. Emocijas ir saistītas ar sajūtām, kā mēs jūtamies, tāpēc rūpējies par savu ķermeņa labsajūtu, ievērojot miega režīmu, regulāri sportojot un biežāk uzturoties svaigā gaisā. Emocijas nav kaut kas tāds, ar ko “jātiek galā” vai “jāsadzīvo”, tās ir daļa no mūsu normālas prāta darbības un kaut kas tāds, ko labāk iepazīstot, mēs varam labāk vadīt savu prātu. Emocionālo labsajūtu palīdz uzturēt arī regulāra “mazo uzvaru” svinēšana, kad tu priecājies par savām veiksmēm uzdevumu izpildes laikā.

Es izveidoju savu emociju **dienasgrāmatu**, kur piefiksēju, kā es jūtos konkrēta uzdevuma veikšanas brīdī un kāds varētu būt skaidrojums šādām emocijām. Tas man palīdz atpazīt uzdevumus, kuru veikšana man sagādā prieku, un tos, kuru veikšana prasa papildu piepūli.

Es zinu, ka brīžos, kad ir grūti saņemties un pārņemt slinkums, man palīdz, ja varu mācīties ārpus mājas un darīt to kopā ar citiem. Tāpēc **es sarunāju ar draugiem, ka video montēšanu mēs apgūsim kopā**.

Kā es iekļaujos laika grafikā? Kā varu pielāgot plānu, lai iekļautos atvēlētajā laikā?

Vienmēr pārliecinies, vai veic tos uzdevumus, kas bija iepļānoti! Ja nepieciešams, veic korekcijas savā plānā! Ievēro "80/20" likumu – 80% no kopējā rezultāta rodas, veicot 20% no visām darbībām. Tāpēc ir svarīgi pārliecināties, ka plānotajā laikā esi paveicis visas nozīmīgākās darbības, kas rada lielāko pievienoto vērtību.

Katru reizi, kad esmu veltījis laiku video montēšanai, **es pierakstu, cik daudz esmu paveicis un ko jaunu esmu iemācījies.** Tas man palīdz novērtēt izaugsmi un pārliecināties, ka iekļaujos atvēlētajā laikā.

Pats svarīgākais ir iemācīties, kā savienot video un audio failus, tāpēc es tam atvēlēšu vairāk laika. Fotografiju ievietošanu video es varēšu iemācīties tad, ja man pietiks laika, jo tas nav tik svarīgi.

NOVĒRTĒŠANA

Lai pārlicinātos, vai esi sasniedzis mērķi, mācīšanās noslēgumā ir svarīgi atvēlēt laiku, lai izvērtētu gan sasniegto rezultātu, gan procesu, kā līdz tam nonāci.

KAS MAN JĀDARA?	PIEMĒRS
Kas liecina, ka es esmu sasniedzis izvirzīto mērķi?	
<p>Salīdzini savu iegūto rezultātu ar kvalitatīva snieguma kritērijiem, ko izveidoji sākumā! Atzīmē tos kritērijus, kurus esi veicis un kurus ne. Izvērtē, cik kvalitatīvi ir veikts katrs no kritērijiem – atzīmē, cik lielā mērā ar paveikto esi apmierināts. Ko no šī procesa tu varētu mācīties, lai novērstu nepilnības?</p> <p>Ja uzdevuma veikšanā sadarbojies ar citiem partneriem, pajautā viņu viedokli, lai secinātu, kas jums kā komandai izdevās un kā būtu maināms, lai iegūtais rezultāts būtu kvalitatīvāks.</p>	<p>Es zināšu, ka esmu apguvis video montēšanu, ja:</p> <p>1) pratīšu apstrādāt video un audio failus;</p> <p>2) pratīšu savienot video un audio failus;</p> <p>3) pratīšu lejupielādēt un saglabāt izveidotus video;</p> <p>4) varēšu citiem parādīt un iemācīt, kā var veikt video montāžu izvēlētajā programmā.</p>
	<p>Esmu apguvis svarīgākās failu apstrādes funkcijas – pietiekami, lai es īstenotu savas ieceres.</p>
	<p>To es tagad protu ļoti labi, jo esmu izveidojis vairākus šādus video. Draugi apgalvo, ka esmu to paveicis profesionāli.</p>
	<p>Šo es protu, taču vēl jāiemācās failus saglabāt dažādos video formātos.</p>
	<p>Šo vēl neesmu paveicis, taču zinu cilvēkus, kuri labprāt no manis mācītos šīs prasmes.</p>

Kādas jaunas zināšanas un prasmes esmu apguvis? Kā es tās varu izmantot?

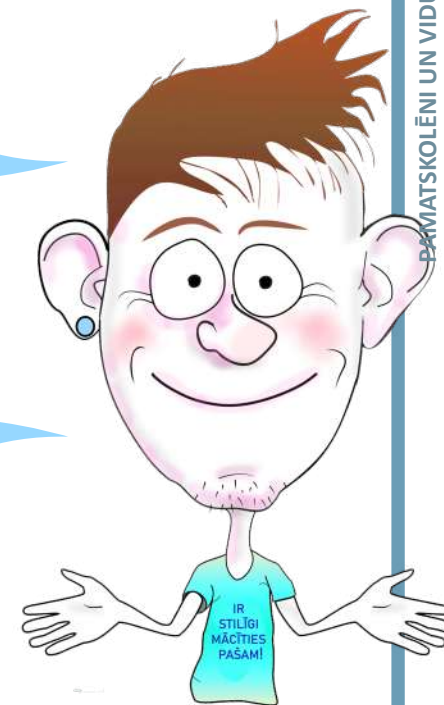
Noslēgumā ir svarīgi izvērtēt, ko jaunu esi apguvis – tas palīdzēs pārliecināties, vai uzdevuma veikšana ir bijusi noderīga. Tāpat ir svarīgi, lai tu atzīmētu, kuras no šīm zināšanām un prasmēm tev šobrīd piemīt pietiekamā apjomā un kuras tu vēlētos papildināt. Pārrunā ar citiem, kādās ikdienas situācijās apgūtās zināšanas un prasmes varētu noderēt!

Iemācījos atrast *YouTube* pamācības par dažādām tēmām, ko izmantošu citu prasmju apgūšanai, piemēram, prezentāciju veidošanai. Iemācījos samontēt video un audio failus dažādos veidos, ko izmantošu videoklipu veidošanai. Iemācījos izveidot savas nedēļas laika plānu tā, lai pietiktu laika ne tikai atpūtai, bet arī jaunu prasmju apgūšanai.

Ko es nākamreiz darītu citādāk, lai uzlabotu savu sniegumu un izpildījuma kvalitāti?

Salīdzini sākotnējo darbības plānu ar iegūto rezultātu un izvērtē, cik lielā mērā izdevās to īstenot! Piefiksē, kādas izmaiņas tu veici plānā un vai tas palīdzēja. Ja mācību uzdevumu veici sadarbībā ar citiem, noskaidro arī viņu viedokli!

Laika trūkuma dēļ es kārtīgi neizpētīju video montāžas programmu piedāvājumu. Es pajautāju draugiem, kuru programmu viņi man ieteiktu, un to es arī izvēlējos. Lai apgūtu visas video montāžas programmas iespējas, man vajadzēja atvēlēt trīs, nevis divus vakarus nedēļā, kā es to biju plānojis.

Kā tu juties mācību procesa laikā?

Izvērtē, ar ko tu visvairāk lepojies mācību procesa laikā un redzot sasniegto rezultātu! Pārdomā, vai tu vēlētos atkārtot līdzīga veida uzdevumu un kāpēc. Šāds izvērtējums ļaus tev labāk izprast savu personīgo attieksmi gan pret mācīšanās procesu, gan pret sasniegto rezultātu, un tas, savukārt, palīdzēs labāk sagatavoties citu uzdevumu veikšanai nākotnē.

Kas tev palīdzēja un traucēja mācību procesā?

Atbilde uz šo jautājumu palīdz mācīties no pieredzes un uzlabot plānošanas prasmes. **Pieraksti, kas tev traucēja un kas palīdzēja sasniegt iecerēto rezultātu!** Pie katra no šiem apstākļiem atzīmē, ko no tā tu vari ietekmēt, bet kas atrodas ārpus tavas kontroles. Šādā veidā, iespējams, pamanīsi, ko tu būtu varējis izmainīt sākotnējā plānā vai uzdevuma veikšanas laikā, lai sasniegtu vēlamo rezultātu.

Es lepojos, ka bez citu palīdzības apguvu video montēšanas pamatus un tagad varēju īstenot savas videoklipu ieceres.

Priecājos, ka manas angļu valodas zināšanas bija pietiekamas, lai saprastu *YouTube* pamācības. Jau tagad zinu, ka līdzīgā veidā apgūšu dažādas prezentāciju platformas, jo skolā mums māca tikai to, kā lietot programmu *PowerPoint*.

Man palīdzēja *YouTube* atrodamās video pamācības. Es noskatījos vairākas un izvēlējos vienu, kas man šķita saprotamākā.

Man palīdzēja tas, ka varēju mācīties kopā ar draugiem, un bieži vien mēs to darījām ārpus mājas, piemēram, skolas bibliotēkā.

Man traucēja tas, ka video pamācības bija angļu valodā, un dažas montāžas iespējas bija grūti apgūt, jo nesapratu visu pamācības tekstu. Taču ar tulkošanu man palīdzēja draugi.

